

Željka Fink

Filozofski fakultet, Zagreb

FRAZEOLOGIZMI S NUMERIČKOM KOMPONENTOM
(na materijalu hrvatskih ili srpskih i
ruskih frazeologizama)

Izvorni znanstveni rad. Primljen za tisak 30. 7. 1989.
UDK 808.61/.62:808.2:801.314

Tema ovog članka su frazeologizmi u kojima je jedna od komponenta broj. U prvom se dijelu navode svi glavni brojevi koji se pojavljuju u hrvatskim ili srpskim i ruskim frazeologizmima. U drugom se obrađuje opseg i sastav ovih frazeologizama. Sljedeći dio sadrži neke frazeologizme-ekvivalente u hrvatskom i ruskom jeziku i četiri primjera ekvivalenata u još četiri slavenska jezika. U posljednjem, četvrtom, dijelu vršena je analiza značenja ovih frazeologizama.

I.

Analizirajući frazeologizme s numeričkom komponentom, u obzir sam uzimala samo frazeologizme u čijem je sastavu glavni broj (ne redni) i one u kojima je provedena potpuna ili djelomična desemantizacija. To znači da sam obrađivala frazeologizme u užem smislu (usp. Rusko-hrvatski ili srpski rječnik, Predgovor (15). Frazeološke sam jedinice ispisivala iz dvaju rječnika: iz Matešićevog Frazeološkog rječnika hrvatskog ili srpskog jezika (11) i iz Frazeološkog rječnika ruskog jezika u redakciji Molotkova (10). Iz Rječnika Molotkova ispisala sam 111 frazeologizama, a iz Matešićevog 215 frazeologizama¹. Pogledajmo koji su glavni brojevi zastupljeni u frazeologizmima ruskog, a koji u frazeologizmima hrvatskog ili srpskog jezika.

¹ Hrvatskih ili srpskih frazeologizama ima gotovo dvostruko više jer i sâm Rječnik sadrži mnogo više frazeoloških jedinica: u Rječnik Molotkova uključeno je oko 4000 jedinica, a u Matešićev oko 12000. Gledajući ove omjere, moglo bi se čak zaključiti da u hrvatskom ili srpskom ima manje frazeologizama u čiji sastav ulazi glavni broj, nego u ruskom jeziku.

glavni broj	broj frazeologizama	
	ruski jezik	hrvatski ili srpski jezik
1	58 (52%)	77 (36%)
2	21 (19%)	33 (15%)
3	10 (9%)	12 (6%)
4	4 (4%)	23 (11%)
5	1 (0,9%)	12 (6%)
6	—	1 (0,4%)
7	8 (7%)	7 (3%)
9	—	10 (5%)
10	2 (1,8%)	2 (0,9%)
12	—	1 (0,4%)
16	1 (0,9%)	1 (0,4%)
25	1 (0,9%)	1 (0,4%)
30	—	1 (0,4%)
40	1 (0,9%)	—
41	1 (0,9%)	—
42	1 (0,9%)	—
90	—	1 (0,4%)
100	2 (1,8%)	20 (9%)
101	—	1 (0,4%)
300	—	9 (4%)
1000	—	3 (1,3%)
	111 (100%)	215 (100%)

U frazeologizmima ruskog jezika pojavljuje se 13 različitih glavnih brojeva, u hrvatskom ili srpskom 18. Željela bih dodati da u ruskom jeziku postoji frazeologizam za *tridevjet' zemel'*. Mišljenja sam da i tu jedinicu valja uključiti u popis jer je njena numerička komponenta bliska po svojoj strukturi današnjim brojevima. Ona je sastavljena od dvaju brojeva — od tri i devjat' — što odgovara drevnom brojnom sistemu koji je imao za osnovu broj devet. Zato je točniji podatak da se u ruskom jeziku pojavljuje 13+1 broj u sastavu frazeologizama. I u hrvatskom ili srpskom i u ruskom jeziku najbrojniji su frazeologizmi s brojem 1 (u hrvatskom ili srpskom oni čine 36%, a u ruskom čak 52%), zatim po čestotnosti slijedi broj 2 (u hrvatskom ili srpskom 15%, u ruskom 19%). Na trećem mjestu jest u hrvatskom ili srpskom broj 4 (11%), a u ruskom broj 3 (9%). U hrvatskom ili srpskom se nadalje najčešće ponavlja broj 100 (9%), a u ruskom broj 7 (7%). Na petom mjestu po čestotnosti su u hrvatskom ili srpskom brojevi 5 i 3 (oba po 6%), a u ruskom broj 4 (4%). U ruskom jeziku dalje slijede brojevi koji se pojavljuju samo u dva ili svega jednom frazeologizmu, a u hrvatskom ili srpskom još bih spomenula brojeve 9 (5%), 300 (4%) i 7 (3%). Ostali se javljaju kod svega tri, dva ili jednog frazeologizma. Zanimljivo je da su u ova dva jezika podjednako frekventni samo brojevi 1 i 2, a kod ostalih više nema podudarnosti. U hrvatskom ili srpskom jeziku veći je broj različitih glavnih brojeva zastupljen u frazeologizmima nego u ruskom (18:13+1). Brojevi od 1–5 uvršteni su u frazeologizme obaju jezika. Broj 6 zastupljen je samo u jednom frazeologizmu u hrvatskom ili srpskom jeziku. Broj 7 postoji u oba jezika, ali zato broja 8 nema niti u jednom. Broj 9 je prisutan u 10 jedinica hrvatskog ili srpskog jezika, ali niti u jednom u ruskom jeziku. Broj 10 je zastupljen u oba je-

zika. Daljnji brojevi u sastav frazeologizama (sa čak 9 primjera) 300 (sa čak 9 primjera). Zanimljivo je da frazeologizama svoj broja frazeologizama (1, 2, 3, 4, 7) brojeva nica. To, dakako, sv frazeoloških jedinica proširuje se još na 5 frazeologizama.²

U nekim se frazeologizama čina. Kao prvo, imamo *pet za devet, pet m...* itd. Kod ovih su frazeologizama su samo u tom obliku jevi međusobno zamjenjivi *preko devet (sedam, jat'ju) zamkami, ot...* Zagrade označavaju *hiljadu komadića i...* *verška* itd. To su zapravo frazeologizmi.

Zatim postoje slični frazeologizmi nekom drugom nekim frazeologizmi [*sve] oči (sva četiri oči) dan (isti) kalup, odn...* *znamenatelju, v dv...*

Naposlijetku, navedeni frazeologizmi su sastavljiva komponenta frazeologizma (*ti) [jedno] oko, stoje...*) je mogućnost najrijetkiji frazeologizmi dan.

Podjela frazeologizama na ječ, skup riječi i rečenice fonetske riječi. To je frazeologizme ispisane iz Morfološki logiju³. Za razliku o frazeologije, ali nema niti u jednom.

² Do sličnog zaključka došli su i drugi istraživači frazeologizme hrvatskog ili srpskog jezika.

³ U Predgovoru Frazeologizmi su navedene najmanje dvije jedinice.

hrvatski ili srpski jezik

77 (36%)
33 (15%)
12 (6%)
23 (11%)
12 (6%)
1 (0,4%)
7 (3%)
10 (5%)
2 (0,9%)
1 (0,4%)
1 (0,4%)
1 (0,4%)
1 (0,4%)
—
—
—
1 (0,4%)
20 (9%)
1 (0,4%)
9 (4%)
3 (1,3%)

215 (100%)

čutih glavnih brojeva, u jeziku postoji frazeologizma uključiti u popis jer je i današnjim brojevima. što odgovara drevnom e točniji podatak da se u zama. I u hrvatskom ili brojem 1 (u hrvatskom ili ototnosti slijedi broj 2 (u estu jest u hrvatskom ili m ili srpskom se nadalje Na petom mjestu po čes- 6%), a u ruskom broj 4 uju samo u dva ili svega ih spomenula brojeve 9 va ili jednog frazeologiz- entni samo brojevi 1 i 2, skom jeziku veći je broj ego u ruskom (18:13+1). Broj 6 zastupljen je samo Broj 7 postoji u oba jezi- u 10 jedinica hrvatskog 10 je zastupljen u oba je-

zika. Daljnji brojevi u oba jezika su sljedeći: 16, 25, 100. Samo u ruskom uvršteni su u sastav frazeologizama: 40, 41, 42, a samo u hrvatskom ili srpskom: 12, 30, 90, 101, 300 (sa čak 9 primjera) i 1000.

Zanimljivo je da samo 9 (od 18) brojeva (1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 100, 300) u sastavu frazeologizama svojom relativno visokom čestotnošću čini čak 95% od ukupnog broja frazeologizama u hrvatskom ili srpskom jeziku, a u ruskom samo 5 (od 13) (1, 2, 3, 4, 7) brojeva u sastavu frazeologizama čini čak 91% od ukupnog broja jedinica. To, dakako, svjedoči da su u oba jezika neki brojevi mnogo češće u sastavu frazeoloških jedinica (i to isti brojevi: 1, 2, 3, 4, 7; popis u hrvatskom ili srpskom proširuje se još na 5, 9, 100, 300) od drugih koji su potvrđeni samo u malom broju frazeologizama.²

U nekim se frazeologizmima pojavljuje više brojeva. To se odražava na dva načina. Kao prvo, imamo frazeologizme tipa: *dva tri koraka, kao dva i dva četiri, dati pet za devet, pet minuta prije (do) dvanaest, raz-dva [odin-dva] <da> i občelsja* itd. Kod ovih su frazeologizama obje numeričke komponente obavezne i moguće su samo u tom obliku. Za razliku od takvih primjera postoje i oni kod kojih su brojevi međusobno zamjenjive komponente, npr. *razbiti se u hiljadu (u sto) komadića, preko devet (sedam) brda, ne znati brojiti ni do tri (do pet), za [pod] sem'ju [des-jat'ju] zamkami, ot gorška dva [tri] verška, videt' na tri [na dva] aršina v zemlju*. Zagrade označavaju da se ti frazeologizmi upotrebljavaju u dva oblika: *razbiti se u hiljadu komadića i razbiti se u sto komadića; ot gorška dva verška i ot gorška tri verška* itd. To su zapravo frazeologizmi-leksičke varijante.

Zatim postoje slučajevi kod kojih se komponenta-glavni broj može zamijeniti nekom drugom nenumeričkom komponentom, npr. *otvoriti/otvarati (uperiti) [sve] oči (sva četiri oka, sto očiju), mjeriti jednim (istim, jednakim) aršinom, na jedan (isti) kalup, odnim [tem že] mirom mazany, privodit' k obščemu [k odnomu] znamenatelju, v dvuh [v treh, v neskol'kih] šagah ot kogo, ot čego*.

Naposlijetku, naišla sam na nekoliko primjera kod kojih je glavni broj izostavljiva komponenta: *nije (nema) ni na (za) [jedan] zub, stisnuti (zatvarati/zatvori-ti) [jedno] oko, stojat' [ostavat'sja, toptat'sja, tancevat'] na <odnom> meste*. Ova je mogućnost najrjeđa i moguća je (prema obrađenom korpusu) samo s brojem jedan.

II.

Podjela frazeologizama prema opsegu je trostepena. Dijele se na fonetsku riječ, skup riječi i rečenicu (5). U okviru obrađivanih frazeologizama nema niti jedne fonetske riječi. To je potpuno razumljivo s obzirom na hrvatske ili srpske frazeologizme ispisane iz Matešićevog Rječnika jer on fonetsku riječ ne uključuje u frazeologiju³. Za razliku od njega Molotkov smatra da je fonetska riječ također dio frazeologije, ali nema niti jedne na popisu frazeologizama s numeričkom komponentom.

² Do sličnog zaključka dolazi i R. Venturin u svom članku (8) u kojem obrađuje frazeologizme hrvatskog ili srpskog jezika.

³ U Predgovoru Rječniku Matešić, definirajući frazem, navodi da su u njegov sastav uključene najmanje dvije punoznačne (autosemantičke) riječi (11, str. VI).

Korpus sadrži 23 frazeologizma-rečenice, tj. frazeologizma koji po svojoj strukturi odgovaraju rečenici (u hrvatskom ili srpskom 14, u ruskom 9). Navodim nekoliko primjera:

bit će trista jada
pala (spala) knjiga na dva (na tri) slova
dolazi (nastupa) čijih pet minuta

raz-dva [odin-dva] < da > i obćelsja
sem' potov sošlo s kogo

dva sapoga para

Dakle, velika većina frazeologizama po opsegu je skup riječi (u oba jezika čini oko 90%). S obzirom da je potvrđeno relativno mnogo skupova riječi, jasno je da ima i dosta različitih tipova.

I. Najbrojniju grupu unutar skupova riječi hrvatskog ili srpskog jezika (u ruskom jeziku ovo nije najbrojnija skupina) čine frazeologizmi tipa GLAGOL + BROJ + IMENICA. Taj se osnovni tip, dakako, pojavljuje u raznim oblicima (kojima su uz osnovni tip nadodane različite komponente). Glagol je uvijek u infinitivu.

A) 1. GLAGOL + BROJ + IMENICA

(u hrvatskom ili srpskom — 18 primjera, u ruskom samo 4)

znati sto čuda
zatvarati/zatvoriti jedno oko
vidjeti trista svijeća
žit' odnim domom s kem
sgonjat'/sognat' sem' potov s kogo
ubit' dvuh zajcev

U sklopu te podgrupe naišla sam i na jedan frazeologizam koji sadrži poimeničeni pridjev: nemati tri čiste.

2. GLAGOL + BROJ + IMENICA + PRIJEDLOG + IMENICA

(u hrvatskom ili srpskom — 6 primjera, u ruskom — 1)

imati na glavi sto čuda
držati dva gvožđa u vatri
biti (stajati) jednom nogom u grobu
stojat' odnoj ногоj v mogile

3. GLAGOL + BROJ + IMENICA + IMENICA

(samo u hrvatskom ili srpskom — 2 primjera)

držati tri čoška [kuće]
držati oba (dva) kraja batine

4. GLAGOL + BROJ + IMENICA + BROJ + IMENICA

(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
jednim udarcem [ubiti] dvije muhe (dva zeca)

5. GLAGOL + BROJ + IMENICA + VEZNIK + IMENICA

(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
biti jedna krv i mlijeko

6. GLAGOL + BROJ + IMENICA + VEZNIK + BROJ + IMENICA

(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
biti jedno tijelo i jedna krv

7. GLAGOL + BROJ + IMENICA

(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
imati dvije lijeve ruke

8. GLAGOL + ZAVRŠNA ČESTICA + IMENICA

(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
imati svojih pet minuta

9. GLAGOL + BROJ + IMENICA + IMENICA

(samo u ruskom — 1 primjer)
davat'/dat' st' kogo

10. GLAGOL + BROJ + IMENICA + REDNI BROJ + IMENICA

biti jednom nogom u grobu

11. NIJEČNA ČESTICA + IMENICA

(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
ne dati za što

ne vrijediti (ne vrijediti)

12. POREDBENI PRIDJEV + IMENICA

(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
biti [kao] jedan
stisnuti se (stisnuti se)
znati (poznati)
znat' kak svo

B) Za razliku od A) nailazimo na sljedeće:

1. GLAGOL + PRIJEDLOG + IMENICA

(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
biti na tri čela
igrati na dvije ruke
biti (naći se)

stojat' na odnoj ногоj
sadiť'sja/sesť'sja
gonjat'sja/pogonjat'sja

2. GLAGOL + PRIJEDLOG + IMENICA

(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
biti u svoja čela
zatvoriti se u

3. GLAGOL + ZAVRŠNA ČESTICA + IMENICA

(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
nabijati (udariti)
stavljati/stavljati
bacati/baciti

4. GLAGOL + IMENICA + IMENICA

(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)

ogizma koji po svojoj
u ruskom 9). Navodim

riječi (u oba jezika čini
pova riječi, jasno je da

pskog jezika (u ruskom
tipa GLAGOL + BROJ
znim oblicima (kojima
l je uvijek u infinitivu.

samo 4).

am koji sadrži poimeni-

NICA
- 1)

A

MENICA

7. GLAGOL + BROJ + PRIDJEV + IMENICA
(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
imati dvije lijeve ruke
8. GLAGOL + ZAMJENICA + BROJ + IMENICA
(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
imati svojih pet minuta
9. GLAGOL + BROJ + IMENICA + PRILOG
(samo u ruskom — 1 primjer)
davati / dat ' sto [desjat'] očkov vpered komu
10. GLAGOL + BROJ + IMENICA + VEZNIK + REDNI BROJ + PRIJEDLOG + REDNI BROJ (samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
biti jednom nogom na čemu (u čemu), a drugom na drugomu (u drugomu)
11. NIJEČNA ČESTICA + GLAGOL + ČESTICA + BROJ + IMENICA
(samo u hrvatskom ili srpskom — 3 primjera)
ne dati za što, za koga ni pet para
ne vrijediti (ne valjati) ni pet para
ne vrijediti (ne valjati) ni dvije pare
12. POREDBENI FRAZEOLGIZMI
(u hrvatskom ili srpskom — 3 primjera, u ruskom — 1 primjer)
biti [kao] jedna duša
stisnuti se (skukuljiti se, zguriti se) kao dvije pare u kesi
znati (poznavati) koga, što kao svojih pet prstiju
znati kak svoi pjat' pal'cev

B) Za razliku od A grupe u ovoj se između glagola i broja umeće prijedlog, te stoga nailazimo na sljedeće oblike frazeologizama:

1. GLAGOL + PRIJEDLOG + BROJ + IMENICA
(u hrvatskom ili srpskom — 27 primjera, u ruskom — 18)
biti na tri čoška
igrati na dvije karte
biti (naći se) na (u) sto muka
stojati na odnoj doske s kem, s čem
sadiť'sja/sect' za odin stol
gonjat'sja/pognat'sja [gnat'sja] za dvumja zajcami
2. GLAGOL + PRIJEDLOG + ZAMJENICA + BROJ + IMENICA
(samo u hrvatskom ili srpskom — 2 primjera)
biti u svoja četiri zida
zatvoriti se u svoja četiri zida
3. GLAGOL + ZAMJENIČKI PRIDJEV + PRIJEDLOG + BROJ + IMENICA
(samo u hrvatskom ili srpskom — 6 primjera)
nabijati (udarati i sl.) sve na jedan (isti) kalup
stavljati/staviti sve na jednu kartu
bacati/baciti (trpati/strpati) sve u jedan lonac
4. GLAGOL + IMENICA + PRIJEDLOG + BROJ + IMENICA
(u hrvatskom ili srpskom 1 primjer, u ruskom — 1 primjer)

- imati glavu za četiri noge (iron.)
za sem' verst kiselja hlebat' [est'] (prost, iron.)
5. GLAGOL+PRIJEDLOG+BROJ+PRIDJEV+IMENICA
(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
braniti (štititi koga i sl.) sa dva gola dlana
  6. GLAGOL+PRIJEDLOG+BROJ+IMENICA+PRIJEDLOG+REDNI BROJ
(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
skakati s jednog kraja na drugi
  7. GLAGOL+PRIJEDLOG+IMENICA+BROJ+IMENICA+GLAGOL
(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
moći se na prste [jedne ruke] prebrojiti (nabrojiti i sl.)
  8. GLAGOL+PRIJEDLOG+BROJ+IMENICA+PRIJEDLOG+IMENICA
(samo u ruskom — 2 primjera)
videt' na tri [na dva] aršina pod zemlju (zemljej)
videt' na tri [na dva] aršina v zemlju

II. U dvije navedene skupine u svim frazeologizmima iza broja slijedi imenica. U sljedećoj skupini uz obavezni glagol stoji samo broj, a imenica je ispuštena. U većini primjera iz korpusa može se naslutiti koja je imenica izostavljena (osim u frazeologizmima *ne znati pet na devet* i *dati komu pet za devet*). Dakle, to je tip frazeologizma: GLAGOL+BROJ, a taj se tip pojavljuje u sljedećim oblicima:

1. GLAGOL+BROJ
(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
opaliti komu dvadeset pet
2. GLAGOL+ZAMJENIČKI PRIDJEV+BROJ
(u hrvatskom ili srpskom — 2 primjera)
ispružiti sve četiri
otegnuti sve četiri
3. GLAGOL+ZAMJENIČKI PRIDJEV+BROJ+POREDBENI VEZNIK+IMENICA
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
raskrečiti sve četiri kao žabac
4. GLAGOL+ZAMJENIČKI PRIDJEV+BROJ+PRIJEDLOG+IMENICA
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
dići sve četiri u zrak
5. GLAGOL+ZAMJENIČKI PRIDJEV+BROJ+PRILOG
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
dići sve četiri [uvis]
6. GLAGOL+BROJ+PRIJEDLOG+BROJ
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
dati komu pet za devet
7. NIJEČNA ČESTICA+GLAGOL+BROJ+PRIJEDLOG+BROJ
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
ne znati pet na devet

8. NIJEČNA ČESTICA
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
ne znati brojiti ruku
9. NIJEČNA ČESTICA
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
ne umijeti ni dvije ruke
ne znati ni dvije ruke
10. GLAGOL+PRIJEDLOG+BROJ
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
izaći/izlaziti na jačanje
11. GLAGOL+PRIJEDLOG+BROJ
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
postaviti se na stranu
potkovati koga ruku

Kao što se vidi iz primjera, ovaj tip frazeologizma postoji samo u hrvatskom ili srpskom jeziku.

Znači, frazeologizmi ovog tipa češći su od svih frazeologizama u srpskom jeziku. Oni čine značajnu komponentu numeričkom komponenti frazeologizma (u ovom mjestu po čestotnosti). Valja nadalje napomenuti da češći oblik frazeologizma ovog tipa je:

III. Sljedeća brojčano najbrojnija u ruskom jeziku je skupina sa sledećim oblicima:

- A) 1. BROJ+IMENICA
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
trista čuda
jednom riječi (rijeci)
devet znojeva
odnim glasom
odnogo pokroja
odnim slovom
2. BROJ+PRIDJEV
(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
sedam gladnih kuku
3. BROJ+IMENICA
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
jedna strana mekog
odnogo [togo željeza]
odnim [edinym]
odnim [edinym]

IMENICA

PRIJEDLOG + REDNI BROJ

IMENICA + GLAGOL

i sl.)

PRIJEDLOG + IMENICA

PREDBENI VEZNIK + I.

PRIJEDLOG + IMENICA

PRIJEDLOG

PRIJEDLOG + BROJ

8. NIJEČNA ČESTICA + GLAGOLI + ČESTICA + PRIJEDLOG + BROJ
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
ne znati brojiti ni do tri (do pet)
9. NIJEČNA ČESTICA + GLAGOL + ČESTICA + BROJ + PRILOG
(u hrvatskom ili srpskom — 2 primjera)
ne umijeti ni dvije (ni četiri) unakrst
ne znati ni dvije (ni četiri) unakrst
10. GLAGOL + PRIJEDLOG + BROJ
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
izaći/izlaziti na jedno
11. GLAGOL + PRIJEDLOG + ZAMJENIČKI PRIDJEV + BROJ
(u hrvatskom ili srpskom — 2 primjera)
postaviti se na sve četiri
potkovati koga na sve četiri

Kao što se vidi iz primjera, tip frazeologizama GLAGOL + BROJ potvrđen je samo u hrvatskom ili srpskom jeziku.

Znači, frazeologizmi I. i II. skupine (tip: GLAGOL + BROJ [+ IMENICA]) najčešći su od svih frazeologizama s numeričkom komponentom u hrvatskom ili srpskom jeziku. Oni čine 55% od ukupnog broja frazeologizama — skupova riječi s numeričkom komponentom. U ruskom jeziku ovaj tip frazeologizama je na drugom mjestu po čestotnosti (32% od ukupnog broja frazeologizama — skupova riječi). Valja nadalje napomenuti da je i u hrvatskom ili srpskom i u ruskom jeziku češći oblik frazeologizma s prijedlogom (tip: GLAGOL + PRIJEDLOG + IMENICA).

III. Sljedeća brojčano najzastupljenija skupina u hrvatskom ili srpskom jeziku i najbrojnija u ruskom jeziku jest skupina tipa: BROJ + IMENICA. Uz osnovni tip i ova skupina sadrži nekoliko oblika proširenih različitim komponentama.

- A) 1. BROJ + IMENICA
(u hrvatskom ili srpskom — 12 primjera, u ruskom 8)
trista čuda
jednom riječi (riječju)
devet znojeva
odnim glasom
odnogo pokroja
odnim slovom
2. BROJ + PRIDJEV + IMENICA
(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
sedam gladnih krava
3. BROJ + IMENICA + IMENICA
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer, u ruskom — 3 primjera)
jedna strana medalje
odnogo [togo že] polja jagoda (jagody)
odnim [edinym] počerkom pera (ustar.)
odnim [edinym] roščerkom pera

4. BROJ + BROJ + IMENICA
(samo u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer)
dva tri koraka
5. ČESTICA + BROJ + IMENICA
(u hrvatskom ili srpskom — 1 primjer, u ruskom — 2)
ni [jedne] jote
ni odin čert
ni odna sobaka (prost.)
- B) 1. PRIJEDLOG + BROJ + IMENICA
(u hrvatskom ili srpskom — 22 primjera, u ruskom 23)
u jednom dahu
u dva koraka
na sto (trista) načina
bez pjati minut kto
v dva sčeta
na odin zub
2. PRIJEDLOG + ZAMJENICA (ZAMJENIČKI PRIDJEV) + BROJ + IMENICA
(u hrvatskom ili srpskom — 4 primjera, u ruskom — 2)
na sve četiri noge
sa svojih deset nokata
sa svojih deset prsta (prstiju)
na <vse> četyre vetra (ustar.)
na vse četyre storony
3. ČESTICA + PRIJEDLOG + BROJ + IMENICA
(u hrvatskom ili srpskom i u ruskom — 1 primjer)
ni do sto umä (umova)
ni v odnom glazu [glaze]
- Ovaj je tip frazeologizama najčešći u ruskom jeziku (40%), a drugi po čestosti u hrvatskom ili srpskom jeziku (27%). I ovdje su, kao i u I. skupini, brojčano izraženiji prijedložni skupovi riječi.
- IV. Sljedeći tip frazeologizama koji su zastupljeni u korpusu jest tip: IMENICA + PRIJEDLOG + BROJ + IMENICA. Pojavljuje se u oba jezika: u hrvatskom ili srpskom — 7 primjera, u ruskom — 3.
čovjek od sto poslova
knjiga sa sedam pečata
mač s dvije oštrice
knjiga za sem'ju pečatjami (kniž.)
kombinacija iz treh pal'cev (šutl.)
palka o dvuh koncah
- V. Narednu skupinu čine frazeologizmi različitog sastava, ali im je svima zajednički poredbeni veznik. Dakle, to su POREDBENI FRAZEOLGIZMI (to su poredbeni frazeologizmi bez glagola u svom sastavu; frazeologizmi s glagolom kao jednom od komponenata uvršteni su u skupini GLAGOL + BROJ + IMENICA). U hrvatskom ili srpskom zastupljeni su sa 6 primjera, a u ruskom s 5.

jasno kao jedanput j
jednodušni kao jedan
kao i jedan
kak dve kapli vody
kak odna kopejka (k
kak odna minuta

Ni u jednom hrvats
jednog frazeologizma ja

VI. U narednoj skupini t
mi imaju sljedeći sas
BROJ + PRIJEDLOG
(u hrvatskom ili srps
jedan na drugom
jedno s drugim
jedno na drugom
odno k odnomu
odin v odnogo (odin
odin na odin

VII. I u ovoj skupini iz
se, nemoguće rekon
ČESTICA + BROJ +
(u hrvatskom ili sr
ni pet ni devet
ni pet ni šest
ni dva ni poltora

VIII. U osmoj grupi fraze
skim ili srpskim fra
ku od ruskog fraze
PRIJEDLOG + ZAM
na sve četiri
u sve četiri
na vse sto (prost.)

U navedenih osam
Nisu obuhvaćeni samo p
skupine, već bi zahtijeva

S obzirom na srodni
u okviru korpusa naći i
str. 4, 5). Potpune ekviva
gramatička struktura i p
nih pak ekvivalenata po
samo se parcijalno podu

jasno kao jedanput jedan
jednodušni kao jedan
kao i jedan
kak dve kapli vody
kak odna kopejka (kopečka)
kak odna minuta

Ni u jednom hrvatskom ili srpskom frazeologizmu uz broj nema imenice, kod jednog frazeologizma jasan je matematički izvor.

VI. U narednoj skupini također je izostavljena imenička komponenta a frazeologizmi imaju sljedeći sastav:

BROJ + PRIJEDLOG + REDNI BROJ
(u hrvatskom ili srpskom — 3 primjera, u ruskom 5)
jedan na drugom
jedno s drugim
jedno na drugom
odno k odnomu
odin v odnogo (odin v odin)
odin na odin

VII. I u ovoj skupini iz sastava je izostavljena imenička komponenta koju je, čini se, nemoguće rekonstruirati. To je tip:

ČESTICA + BROJ + ČESTICA + BROJ
(u hrvatskom ili srpskom — 2 primjera, u ruskom — 1)
ni pet ni devet
ni pet ni šest
ni dva ni poltora

VIII. U osmoj grupi frazeologizama također nema imeničke komponente. U hrvatskim ili srpskim frazeologizmima (2 primjera) ona se može naslutiti za razliku od ruskog frazeologizma (1 primjer). Sastav:

PRIJEDLOG + ZAMJENIČKI PRIDJEV (ZAMJENICA) + BROJ
na sve četiri
u sve četiri
na vse sto (prost.)

U navedenih osam skupina uvršteni su gotovo svi frazeologizmi iz korpusa. Nisu obuhvaćeni samo pojedinačni slučajevi čiji se sastav ne uklapa u nabrojene skupine, već bi zahtijevao izdvajanje za svaki od tipova.

III.

S obzirom na srodnost dvaju jezika čiji se frazeologizmi analiziraju moguće je u okviru korpusa naći i neke frazeološke ekvivalente — i potpune i djelomične (3, str. 4, 5). Potpune ekvivalente karakterizira identično značenje, isti leksički sastav i gramatička struktura i pripadanje istom stilu u oba (ili više) jezika. Kod djelomičnih pak ekvivalenata poklapaju se značenje i stilski obojenost frazeologizama, a samo se parcijalno podudaraju leksički sastav i gramatička struktura. Primjeri:

POTPUNI EKVIVALENTI

u jedan glas

v odin golos

jedan korak do čega, od čega

odin šag ot čego, do čego

znati (poznavati) koga, što kao svojih pet prstiju

znat' kak svoi pjat' pal'cev

jednom riječi (riječju)

odnim slovom

DJELOMIČNI EKVIVALENTI

kao dva i dva [četiri]

kak dvaždy dva <četyre>

štap sa dva kraja

palka o dvuh koncah

jednim udarcem [ubiti] dvije muhe (dva zeca)

ubit' dvuh zajcev

biti (nalaziti se, naći se) između dvije vatre

meždu dvuh ogněj

Zanimljivi su frazeologizmi s dvije ili više varijante koje na različite načine stupaju u odnose ekvivalentnosti. Tako npr. varijanta frazeologizma *stajati jednom nogom u grobu* ima potpuni frazeološki ekvivalent u ruskom jeziku: *stojat' odnoj nogoj v mogile*, a druga se varijanta tog istog frazeologizma samo djelomično poklapa s frazeologizmom ruskog jezika (djelomični ekvivalenti): *biti jednom nogom u grobu* i *stojat' odnoj nogoj v mogile*. Još jedan primjer: varijanta frazeologizma *na sve četiri strane* ulazi u odnose potpune ekvivalentnosti s ruskim frazeologizmom *na vse četyre storony*, dok se druga varijanta istog hrvatskog ili srpskog frazeologizma *na sve četiri strane svijeta* samo djelomično podudara s ruskim frazeologizmom *na vse četyre storony*.

Dio frazeologizama iz korpusa ima ekvivalente i u nekim drugim slavenskim jezicima:

1. hrv. ili srp. kao dva i dva [četiri]
ruski kak dvaždy dva <četyre>
ukrajinski jak dviči [dva razy] po dva <čotyry>
češki <to je tak jisté> jako že dvakrát dvě jsou čtyři
slovački <to je isté> ako dva a dva
poljski jćak dwa i dwa cztery
2. hrv. ili srp. sjediti na (između) dvije stolice
ruski sidet' meždu dvuh stol'ev (dvumja stol'jami)
ukrajinski sydity miž dvoma stil'cjamy
češki sedět na dvou židlich
slovački sediet' na dvoch stoličkách
poljski siedzieć na dwóch stołkach
3. hrv. ili srp. biti (nalaziti se, naći se) između dvije vatre
ruski meždu dvuh ogněj
ukrajinski buty [perebuvaty] miž dvoh ogniv [vogniv]

češki	být (o
slovački	byť (o
poljski	zostać
4. hrv. ili srp.	živjeti
	sjediti
ruski	žit' [si
ukrajinski	v čoty
češki	mezi č
slovački	medzi
poljski	żyć w

Poznavanje frazeologizama je to najadekvatniji način izražavanja. gi.

Za frazeologizme je značenje. Moguće je da je to najadekvatniji način izražavanja. nju:

1. Značenje frazeologizma puhati (duhati) u je jednostavno kao jednodušni kao jednodušni voziti se na jednom konju ići pod jedan konar puhati u [isti (jedan) konar] puhati u jednu (istu) stranu.

U sljedećim frazeologizma ZIVJETI U SLOZI biti [kao] jedna duša jesti (lomiti) s kim

biti jedno tijelo i je

Zanimljivo je da je ovaj broj jedan. Taj broj u život temeljen na životu.

2. Značenje frazeologizma NACAVALI mjeriti jednim (istim) strpati/trpati na (u) nabijati (udarati i stavljati/staviti (trpati) bacati/baciti (trpati) trpati/strpati (metar) merit' (merjat') na

češki	být (octnout se) mezi dvěma ohni
slovački	byť (ocitnúť sa) medzi dvoma ohňami
poljski	zostać wzietym w dwa ognie
4. hrv. ili srp.	živjeti između (među) četiri zida sjediti između četiri zida
ruski	žit' [sided'] v četyreh stenah
ukrajinski	v čotyř'oh stinah
češki	mezi čtyřmi stěnamí
slovački	medzi štyrmi múrmi
poljski	żyć w czterech ścianach

Poznavanje frazeoloških ekvivalenata od velike je pomoći pri prevođenju jer je to najadekvatniji način prenošenja frazeološkog značenja iz jednog jezika u drugi.

IV.

Za frazeologizme s numeričkom komponentom karakteristična su najrazličitija značenja. Moguće je, međutim, određen broj frazeologizama grupirati po značenju:

1. Značenje frazeologizma u cijelosti: SLAGATI SE

puhati (duhati) u jedan duduk
jednodušni kao jedan
voziti se na jednim (istim) kolima
ići pod jedan konac
puhati u [isti (jedan)] róg s kim
puhati u jednu (istu) tikvu s kim

U sljedećim frazeologizmima uz već navedeno značenje stoji i:

ŽIVJETI U SLOZI

biti [kao] jedna duša
jesti (lomiti) s kim [jednu] pogaču
biti jedno tijelo i jedna duša

Zanimljivo je da u korpusu nema zabilježenih frazeologizama ruskog jezika s ovim značenjem. Pogledamo li ove primjere, zamijetit ćemo da je u sastavu svih broj jedan. Taj broj u okviru ovih jedinica ukazuje na jedinstvenost, jednodušnost i život temeljen na zajedničkim principima.

2. Značenje frazeologizma u cijelosti: POISTOVJEĆIVATI, NEOSNOVANO IZJEDNAČAVATI

mjeriti jednim (istim, jednakim) aršinom
strpati/trpati na (u) jednu gomilu
nabijati (udarati i sl.) sve na jedan (isti) kalup
stavljati/staviti (trpati/strpati) pod istu (jednu) kapu
bacati/baciti (trpati/strpati) sve u jedan lonac
trpati/strpati (metati, stavljati) [sve] u istu (jednu) vreću
merit' (merjat') na odin aršin [merku, meru] kogo, što...

strič'/ostrič' [podstrigat'/podstrič'] <vseh> pod odnu grebenku
 podgonjat'/podognat' <vseh> pod odin koler
 valit'/svalit' [mešat'/smešat', svalivat'] v <odnu> kuču [v odno]

U ovoj se značenjskoj skupini pojavljuju frazeologizmi obaju jezika. I u njihovom je sastavu broj jedan koji u nabrojanim slučajevima ukazuje na neopravdano izjednačavanje, tj. primjenjivanje jednog kriterija na različite pojave.

3. Značenje frazeologizma u cijelosti: JEDNOGLASNO
 u jedan glas
 iz jednoga glasa
 u jedno grlo
 jednim grlom
 v odin golos

Ovaj treći sinonimni niz i u našem i u ruskom jeziku sadrži broj jedan koji opet naglašava cjelinu, jedinstvo, situaciju u kojoj više osoba nešto izgovara istovremeno.

4. Značenje frazeologizma u cijelosti: UKRATKO (REČENO)
 riječ dvije
 jednom riječi (riječu)
 u jednu riječ (u dvije riječi)
 jednim slovom
 odno slovo (ustar.)
 odnim slovom

Sinonimni niz s navedenim značenjem u hrvatskom ili srpskom jeziku ima u svom sastavu brojeve jedan i dva, a frazeologizmi ruskog jezika samo broj jedan. Svaka od nabrojanih jedinica (bilo da sadrži broj jedan, bilo broj dva) jasno upućuje na kratkoću izlaganja.

5. Značenje frazeologizma u cijelosti: MALO, NEDOVOLJNO
 moći se na prste [jedne ruke] prebrojiti (nabrojiti i sl.)
 nije (nema) ni na (za) [jedan] zub
 raz-dva [odin-dva] <da> i občelsja
 raz-drugoj [odin-drugoj] <da> i občelsja
 na odin zub

Dva se frazeologizma ove značenjske skupine (*nije (nema) ni na (za) [jedan] zub* i *na odin zub*) odnose na hranu i u tom se kontekstu koriste.

U oba se jezika upotrebljava u sastavu frazeologizama broj jedan, a u ruskom i broj dva. I upravo brojevi tako niske brojčane vrijednosti čine podlogu frazeološkog značenja u cjelini.

6. Značenje frazeologizma u cijelosti: MNOGO, PREVIŠE
 sto (trista) puta
 sto (trista, hiljadu, tisuću) stvari
 sem' verst do nebes <i vse lesom> (obično stoji uz glagole napričati, obećati itd.)
 sorok sorokov (ustar.)
 s tri koroba (obično stoji uz glagole napričati, obećati, lagati itd.)

Za razliku od pre-
 koji su doprinijeli cjel-
 logizama ovog sinonim-
 ziku — tri, sedam i čet-
 le, ovdje veći brojevi u-
 što je izraženije u naš-

7. Značenje frazeologi-
 jedan korak do čeg
 dva tri koraka
 odin šag ot čego, d
 v dvuh [v treh, v ne

Brojevi jedan, dva
 jevi pridonose značenj-

8. Značenje frazeologi-
 preko devet (sedam
 bježati sto konaka
 ma)
 za sem' verst kiselja
 ići«)
 za tridevjat' zemel'

Za razliku od prij-
 malu udaljenost, u ovij-
 jat') koji navode na fra-

Promatranje znače-
 navesti na sljedeće zak-

- a) kod nekih frazeolog-
 no prisutno kod po-
 b) veći ili manji broj u
 značenju: manji bro-
 lu), a veći — na veću
 značenjskom tipu (

Ova se tvrdnja mo-
 obično trocifreni ili če-
 nje) unosi hiperbolični
 znatno češće u našem
 srpskom jeziku (sto, st
 Molotkova zabilježena

znati sto čuda
 praviti (zadavati/z
 razbiti se u hiljadu
 na stotinu i jedan
 davat'/dat' sto [de

Interesantno je zn-
 ri.

⁴ Usp. 8, str. 76.

d odnu grebenku

u > kuću [v odno]

ologizmi obaju jezika. I u njihovevima ukazuje na neopravdano na različite pojave.

SNO

m jeziku sadrži broj jedan koji više osoba nešto izgovara istov-

REČENO)

tskom ili srpskom jeziku ima u ruskog jezika samo broj jedan. (jedan, bilo broj dva) jasno upu-

OVOLJNO

iti i sl.)

(nije (nema) ni na (za) [jedan] tekstu koriste.

gizama broj jedan, a u ruskom ednosti čine podlogu frazeološ-

VIŠE

ji uz glagole napričati, obećati

bećati, lagati itd.)

Za razliku od prethodne skupine u čijem su sastavu bili brojevi jedan i dva i koji su doprinijeli cjelokupnom značenju frazeologizma (MALO), u sastavu frazeologizama ovog sinonimnog niza su brojevi veće brojčane vrijednosti (u ruskom jeziku — tri, sedam i četrdeset, a u hrvatskom ili srpskom —sto, trista i hiljadu). Dakle, ovdje veći brojevi ukazuju na suprotno frazeološko značenje (MALO : MNOGO) što je izraženije u našem jeziku.

7. Značenje frazeologizma u cijelosti: BLIZU

jedan korak do čega, od čega

dva tri koraka

odin šag ot čego, do čego

v dvuh [v treh, v neskol'kih] šagah ot kogo, ot čego

Brojevi jedan, dva, tri u sastavu su frazeologizama u oba jezika. Ovi mali brojevi pridonose značenju frazeologizma i pretkazuju značenje : mala udaljenost.

8. Značenje frazeologizma u cijelosti: DALEKO

preko devet (sedam) brda

bježati sto konaka od čega, od koga (to je jedno od značenja ovog frazeologizma)

za sem' verst kiselja hlebat' [est'] (uz značenje DALEKO ima i značenje »uzalud ići«)

za tridevjat' zemel' (obično stoji uz glagole živjeti, otputovati, nalaziti se itd.)

Za razliku od prije navedene skupine čiji brojevi (jedan, dva, tri) ukazuju na malu udaljenost, u ovim su frazeologizmima veći brojevi (sedam, devet, sto, tridevjat') koji navode na frazeološko značenje: velika udaljenost.

Promatranje značenja frazeologizama s numeričkom komponentom može nas navesti na sljedeće zaključke:

a) kod nekih frazeologizama jasno je izraženo kvantitativno značenje (to je posebno prisutno kod posljednjih četiriju skupina),

b) veći ili manji broj u sastavu frazeologizama može imati udjela u frazeološkom značenju: manji brojevi ukazuju na manju količinu (shvaćenu u najširem smislu), a veći — na veću. Sporan ostaje broj tri koji se nalazi i u jednom i u drugom značenjskom tipu (s tri koroba : dva tri koraka).

Ova se tvrdnja može potkrijepiti i frazeologizmima u čijem je sastavu broj, obično trocifreni ili četverocifreni, koji u sâm frazeologizam (ne u njegovo značenje) unosi hiperbolični ton⁴. Takve su jedinice, bar prema korištenim rječnicima, znatno češće u našem jeziku nego u ruskom. Od četiri takva broja u hrvatskom ili srpskom jeziku (sto, stotinu i jedan, trista, tisuću) u ruskom su jeziku u Rječniku Molotkova zabilježena svega dva primjera s brojem sto. Primjeri:

znati sto čuda

praviti (zadavati/zadati) komu trista jada

razbiti se u hiljadu (sto) komadića

na stotinu i jedan način

davat'/dat' sto [desjat'] očkov vpered komu

Interesantno je značenje koje dijelu frazeologizama pridaju brojevi dva i četiri.

⁴ Usp. 8, str. 76.

Broj dva u njihovom sastavu ima značenje podvojenosti, dvojnosti:

- djelovati u dva različita pravca
na dva fronta
gonjat'sja [gnat'sja] za dvumja zajcami
- obaviti dva posla odjednom
jednim udarcem [ubiti] dvije muhe (dva zeca)
ubit' dvuh zajcev
- imati dvije mogućnosti
držati dva gvožđa u vatri
- prijeti dvostruka opasnost
biti (nalaziti se/naći se) između dvije vatre
među dvuh ognj

Značenjski su specifični i frazeologizmi u čijem je sastavu broj četiri⁵. On ukazuje na:

- omeđenost prostora s četiri strane (lijes, soba, kuća)
lijegati/leći među četiri daske
biti u svoja četiri zida
biti zatvoren između četiri (u četiri) [kućna, sobna] zida
zatvoriti se u svoja četiri zida
živjeti između (među) četiri zida
žit' [sidet'] v četyreh stenah
- neograničenost kretanja
na sve četiri strane [svijeta]
na vse četyre storony
na <vse> četyre vetra (ustar.)
- udove (ovo je značenje ograničeno na naš jezik)
dići sve četiri u zrak
dići sve četiri [uvis]
ispružiti sve četiri
na sve četiri
na sve četiri noge

Ovakvi primjeri svjedoče da unatoč potpunoj desemantiziranosti većine frazeologizama u korpusu neki brojevi u njihovom sastavu daju osnovni ton značenju frazeologizma u cijelosti⁶.

⁵ Isto kao 4.

⁶ Isto kao 4.

1. Bajramova L. K, *Frazeološki slovar*, Zagrebačkoga sveučilišta, 1982.
2. Fedosov I. A. *Varijantnost frazeologizama*, Voprosy jazykoznanija, 1982.
3. Kunin A. V, *O perevođenii frazeologizmov*, Tetradi perevođenii frazeologizmov, 1982.
4. Maslov Ju. S, *Vvedenie v frazeologiju*, 1982.
5. Menac A, *Neka pitanja u frazeologiji*, 1982.
6. Menac A, *O strukturi frazeologizama*, 1982.
7. Šanskij N. M, *Frazeologizmi*, »Visšaja škola«, 1985.
8. Venturin R, *Neka zapažanja o frazeologizmi*, ke problematike, Zavod za jezik, 1982.
9. Žukov V. P, *Semantika frazeologizama*, 1982.

Frazeološki rječnici

10. *Frazeologičeskij slovar' srpskogo jezika*, M., 1978.
11. Matešić J, *Frazeološki rječnik*, 1982.
12. Menac A, Trostinska R. I, *Frazeološki rječnik*, lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1982.
13. Menac A, Sesar D, Kuchera M, *Frazeološki rječnik*, za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1982.
14. Menac A, Pintarić N, *Frazeološki rječnik*, Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1982.
15. *Rusko-hrvatski ili srpski frazeološki rječnik*, 1982.

sti, dvojnosti:

Literatura

1. Bajramova L. K, *Frazeologija i perevod u zborniku Frazeologija i sintaksis*, izd-o Kazanskog universiteta, 1982
2. Fedosov I. A. *VARIANTNOST' I FUNKCIONAL'NO-STILISTIČESKAJA SINONIMIJA FRAZEOLGIČESKIH EDNIC*, Voprosy jazykoznanija, No 6, 1974
3. Kunin A. V, *O perevode anglijskih frazeologizmov v »Anglo-russkom frazeologičeskom slovar«*. Tetradi perevodčika, M., 1964
4. Maslov Ju. S, *Vvedenie v jazykoznanie*, »Visšaja škola«, M., 1975
5. Menac A, *Neka pitanja u vezi s klasifikacijom frazeologije*, »Filologija«, 8, Zagreb, 1978
6. Menac A, *O strukturi frazeologizma*, Jezik, 1, 1970/71
7. Šanskij N. M, *Frazeologija sovremenogo ruskogo jazyka, učebnoe posobie dlja vuzov*, M., »Visšaja škola«, 1985
8. Venturin R, *Neka zapažanja o frazeologiji s numeričkim članom*, u zborniku Iz frazeološke problematike, Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta, Zagreb, 1980
9. Žukov V. P, *Semantika frazeologičeskih oborotov*, M., »Prosveščenie«, 1978

avu broj četiri⁵. On uka-

Frazeološki rječnici

10. *Frazeologičeskij slovar' ruskogo jazyka*, pod redakcijem A. I. Molotkova, izd-o »Russkij jazyk«, M., 1978
11. Matešić J, *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*, ŠK, Zagreb, 1982
12. Menac A, Trostinska R. I, *Hrvatskosrpsko-rusko-ukrajinski frazeološki rječnik*, Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1985
13. Menac A, Sesar D, Kuchar R, *Hrvatskosrpsko-češko-slovački frazeološki rječnik*, Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1986
14. Menac A, Pintarić N, *Hrvatskosrpsko-poljski frazeološki rječnik*, Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1986
15. *Rusko-hrvatski ili srpski frazeološki rječnik*, u redakciji A. Menac, ŠK, Zagreb, 1979—80

tiziranosti većine fraze-
u osnovni ton značenju

Zeljka Fink

SUMMARY

PHRASEOLOGISMS CONTAINING NUMERICAL
COMPONENTS

The paper deals with phraseologisms containing a cardinal number as one of the components. In the first part the author gives a list of all the numbers contained in both Serbo-Croatian and Russian phraseologisms. The structure of the phraseologisms is shown in the second part. The third part includes some Serbo-Croatian and Russian equivalents and some equivalents from several other Slavic languages. The last part discusses the most frequent meanings of those phraseologisms.